

Regelbunden tillsyn i Ljungens och Lackalänga skolor

Förskoleklass

År 1-6

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Kävlinge kommun under våren 2009 och besökt Ljungen och Lackalänga skola den 12 och 13 februari 2009. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.Skolinspektionen.se/sv/Tillsyn).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har huvudmannen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. den 6 augusti 2009.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Ljungen och Lackalänga rektorsområde, dels den information som samlats in under besöket. I rektorsområdet intervjuades rektorn, lärare, annan personal, elever och föräldrar. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av rektorsområdet

Tabell 1: Antal elever i:

Ljungens skola	Antal elever
Förskoleklass	35
Grundskola	171

Källa: Ljungen och Lackalänga rektorsområde 2009-02-12

Lackalänga skola	Antal elever
Förskoleklass	26
Grundskola	123

Källa: Ljungen och Lackalänga rektorsområde

Skolorna i Ljungen och Lackalänga tillhör samma rektorsområde. De båda skolorna ligger i samhället Furulund cirka 5 km utanför tätorten Kävlinge. Rektorsområdet leds av en rektor som är ansvarig för båda skolorna. Rektorsområdet har minskat i elevantal men kommer framöver att få ett ökat elevantal då det skett en inflyttning till samhället. Eleverna på båda skolorna övergår till Korsbackaskolan när de påbörjar årskurs 7. Hem- och konsumentkunskap bedrivs på denna skola.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Tabell 2: Måluppfyllelse i årskurs 5

	Ljungens skola					Riket
	2004	2005	2006	2007	2008	2007
Andel (%) som ej nått målen i samtliga ämnen	18	20	12	21	4	.

	Lackalänga skola					Riket
	2004	2005	2006	2007	2008	2007
Andel (%) som ej nått målen i samtliga ämnen	26	17	13	15	4	.

Källa: Ljungen och Lackalänga rektorsområde 2009-02-12

Kommentar och bedömning:

De resultat som redovisas är endast resultaten av de nationella ämnesproven för årskurs 5 i matematik, svenska samt engelska, övriga resultat är bedömningar. Proverresultaten av de nationella ämnesproven vid rektorsområdets två skolor är likvärdiga och ligger på cirka 90 procents måluppfyllelse och resultaten har ökat läsåret 2007/2008. Då antalet elever är litet är det svårt att dra några slutsatser av statistiken.

Vid intervjuer med rektorn och lärare framkommer att skolorna har en klar strävan att eleverna i första hand ska nå målen i matematik, svenska samt engelska. Övriga ämnen har inte lika stor prioritet. Rektorn uppger att det inte finns några större skillnader mellan pojkars och flickors resultat.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering

Enligt 2 kap. 6 § grundskoleförordningen finns för varje ämne en kursplan. I kursplanen anges de mål som undervisningen ska sträva mot, och de mål som eleverna ska ha uppnått efter det femte och det nionde skolåret. Enligt läroplanen Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg, ska läraren bl.a. utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn.

På skolorna i Ljungen och Lackalänga följs elevernas kunskapsutveckling upp genom de nationella ämnesproven i årskurs 5 samt genom skriftliga, muntliga prov och läxförhör. Det framkommer vid intervjuer med rektorn, lärarna och föräldrarna att lärarna främst följer upp och dokumenterar elevernas kunskapsutveckling i svenska, matematik och engelska. Dokumentation och uppföljning av elevernas kunskapsutveckling i andra ämnen sker i varierande grad av respektive lärare.

Skolinspektionen bedömer att skolorna behöver tillse att elevernas kunskapsutveckling följs upp i alla ämnen.

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

Motivering

4 (13)

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Enligt 7 kap.2 § grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Den individuella utvecklingsplanen kan även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen. Utvecklingssamtal genomförs på de båda skolorna i rektorsområdet och individuella utvecklingsplaner upprättas. Vid granskning av skolornas individuella utvecklingsplaner framkommer att de inte utgår från var eleverna befinner sig i förhållande till de nationella målen. Planerna fokuserar många gånger mer på elevernas sätt att vara än att utgå från deras förmågor, intressen och styrkor. Endast ämnena matematik, svenska och engelska är nämnda i planerna. I enstaka fall kan man utläsa hur eleverna ligger till i NO- och SO-ämnena. Då det vid intervjuer med eleverna även framkommer att eleverna inte i tillräcklig grad vet vilka kunskapsmål de ska uppnå blir även kopplingen till de nationella målen otydlig. Det har under inspektionen framkommit att det pågår ett utvecklingsarbete kring ovan och att bristerna ska vara tillrättade inför vårterminens utvecklingssamtal. Skolinspektionen bedömer att skolorna behöver fortsätta arbetet med att förbättra de individuella utvecklingsplanerna så att de utgör det verktyg de är ämnade att vara för att öka elevernas måluppfyllelse i samtliga ämnen.

1.3 Bedömning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

Motivering

1.3.2 Vid bedömning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

Motivering

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

Motivering

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Av 4 kap. 2 § skollagen framgår att eleverna ska ha inflytande över hur deras utbildning utformas. Omfattningen och utformningen av elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Av läroplanen Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, framgår bl.a. följande. Skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Det är inte minst viktigt som underlag för den enskildes val i skolan. Det framkommer vid intervjuer med eleverna att ämnesmålen är otydliga för eleverna. De båda skolorna har brutit ner de nationella målen till lokala kursplaner men dessa är inte tillräckligt kända för eleverna och har i för stor utsträckning fokus på målen i svenska, matematik och engelska. Om eleverna inte känner till vilka mål de ska nå, begränsas också deras möjligheter till inflytande över

6 (13)

undervisningen. Det framkommer även att det skiljer sig åt mellan lärarna hur mycket målen diskuteras och förtydligas för eleverna samt hur mycket eleverna ges möjlighet till inflytande över det egna lärandet. Slutligen uppger eleverna, i en av skolan genomförd enkät, att de upplever det svårt att kunna påverka arbetssätt och innehåll i lektionerna.

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver förbättra sitt arbete med att få eleverna medvetna om kunskapsmålen i samtliga ämnen, så att de kan tillgoda göra sig och utveckla det ansvar och inflytande som de faktiskt ska ha över arbetssättet och innehållet i undervisningen och det egna lärandet.

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

Motivering

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att göra skolan till en god miljö för elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

Motivering

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

Motivering

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

8 (13)

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

Motivering

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Enligt skollagen 1 kap. 2 § ska verksamheten i skolan utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar inom skolan ska främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö. Särskilt ska den som verkar inom skolan främja jämställdheten mellan könen samt aktivt motverka alla former av kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. De båda skolorna har ett värdegrundsarbete som är synligt för inspektörerna. Eleverna är medvetna om värdegrundsarbetet men beskriver att lärarna lägger ner olika mycket tid och energi i detta arbete. Vidare framgår det vid intervjuer med föräldrar och elever att det varierar mellan lärarna i vilken utsträckning de tar ansvar för det förebyggande värdegrundsarbetet. Utifrån det beskrivna värdegrundsarbetet och det faktum att kränkningar och konflikter i begränsad omfattning trots allt förekommer på skolorna bedömer Skolinspektionen att skolornas förebyggande värdegrundsarbete behöver vidareutvecklas.

2.1.3 Skolan har upprättat en plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

Motivering

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
I bilaga 3 till skollagen finns föreskrifter om utbildningens omfattning i grundskolan (timplan). Enligt 2 kap. 3 § grundskoleförordningen anges i timplanen bl.a. antalet timmar för ämnen och elevens val och det totalt garanterade antalet timmar (garanterad undervisningstid). Vid intervjuer med lärare och rektor framkommer att teknik inte anordnas i tillräcklig omfattning för att eleverna ska beredas möjlighet att nå målen för ämnet. Av den timplan som gäller för de båda skolorna framgår inte heller i vilken omfattning undervisning i ämnet teknik erbjuds eleverna. Skolinspektionen bedömer att skolan behöver tillse att teknik anordnas så att eleverna ges möjlighet att nå målen i årskurs 5.

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Av 2 kap. 17-18 §§ grundskoleförordningen framgår följande. I timplanen anges ett visst antal timmar för språkval. Som språkval ska erbjudas minst två av språken franska, spanska och tyska. Som språkval för en elev ska också erbjudas modersmålsundervisning, teckenspråk, engelska, svenska som andraspråk eller svenska för de elever som i övrigt får undervisning i svenska. En kommun är skyldig att anordna undervisning i språket om minst fem elever väljer det.

Det framkommer vid intervjuer med personal, föräldrar och elever att för de elever som inte läser tyska, franska eller spanska erbjuds endast förstärkt engelska. Vidare framkommer att eleverna inte informeras om vilka språk som istället för franska, tyska och spanska eleverna har rätt att välja. Eleverna får heller inte möjlighet att göra omval efter det att de har valt ett språk.

Skolinspektionen bedömer att skolorna behöver tillse att elever och föräldrar får information om vilka val som står till buds utifrån förordningen. Skolinspektionen gör vidare bedömningen att skolorna behöver se över sina rutiner så att elevernas erbjuds ett språkval i överensstämmelse med förordningen och därtill ges möjlighet till omval. Det ska också påpekas att elever som gjort omval har rätt till ett skriftligt omdöme i det ämne de undervisats i men valt bort.

Av 2 kap 19-20 §§ grundskoleförordningen framgår följande. I timplanen anges ett visst antal timmar för elevens val. Undervisningen syftar till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. Styrelsen ska erbjuda eleverna ett allsidigt urval av ämnen och sträva efter att tillgodose elevernas val genom att utnyttja de möjligheter som finns inom ramen för gällande bestämmelser.

Vid intervjuer med elever, lärare och rektor framkommer att det endast i liten omfattning finns möjligheter för eleverna att själv välja ett ämne för fördjupning eller breddning. Detta gäller i synnerhet på Lackalängaskolan.

Skolinspektionen bedömer att skolorna behöver tillse att elevens val bedrivs utifrån kraven i grundskoleförordningen.

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.1.4 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt 2 kap. 3 § skollagen är kommuner och landsting skyldiga att för undervisningen använda lärare, förskollärare eller fritidspedagoger som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva. Båda skolorna arbetar i det så kallade klasslärarsystemet. Detta innebär att läraren i klassen undervisar eleverna i flertalet ämnen. 1-7- lärarna har i regel behörighet i matematik och de naturorienterade ämnena alternativt svenska och de samhällsorienterade ämnena. Trots detta undervisar dessa lärare till del i alla ämnen. Vidare framkommer att undervisningen i Svenska som andraspråk bedrivs av lärare som inte är utbildad för detta. Skolinspektionen bedömer att de båda skolorna behöver se över skolans samlade kompetens och använda lärarna så att de i högre grad används i den undervisning de är behöriga att genomföra.

3.2.2 Rektorn har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

12 (13)

Motivering

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, ska skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Ett sådant arbete måste ske i ett aktivt samspel mellan skolans personal och elever och i nära kontakt med såväl hemmen som med det omgivande samhället. Enligt intervjuer med lärare och rektorn bedrivs det systematiska kvalitetsarbetet i en särskild grupp som består av utvalda lärare. Vidare finns det inplanerade dagar under läsåret då de båda skolorna fokuserar på uppföljning och utvärdering av verksamheten. Av intervjuerna framgår vidare att lärarna har egna mål som utgångspunkt för sin utvärdering snarare än de mål som kvalitetsredovisningen anger. Intervjuer med föräldrar och elever visar att de många gånger

inte har klart för sig målen med skolans arbete.

Skolinspektionen bedömer att det systematiska kvalitetsarbetet behöver utvecklas.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning ska kvalitetsredovisningen innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningen ska också uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen redovisas.

Rektorsområdets båda skolor arbetar utifrån gemensamma prioriterade mål, vilka framgår av kvalitetsredovisningen men dokumentet är till stor del en redogörelse av vad skolan har gjort istället för en bedömning av i vilken mån man på skolan lyckats nå sina mål. Därför är det svårt att få den information som förordningen kräver. Vidare redovisas inte skolans samlade resultat i fler ämnen än svenska, engelska och matematik. Av intervjuerna framgår att elever och föräldrar får vara med och svara på enkäter som vägs in i kvalitetsredovisningen men att de skulle beredas möjlighet att aktivt delta i framtagandet av kvalitetsredovisningen förefaller inte vara fallet.

Skolinspektionen gör därför bedömningen att såväl innehållet som arbetet med kvalitetsredovisningen behöver förbättras.

2009-05-06 Lund

Per Joel Jarlung

Lena Lindh